

ESTI HIRLAP

1987 DEC 21

Kiss Jánost, az Elzett Gyár szerszámkészítőt 1949-ben — a százfős vállalatok államosításakor — bízták meg egy nyomdagépjavító üzem vezetésével. Utána kapta az újabb pártmegbízást: az MDP XIII. kerületi Bizottságának lett munkatársa, majd osztályvezetője, elvégezte a pártfőiskolát. 1956 októberében az angyalföldi pártbizottság másodtitkára. 1956 novemberében az MSZMP angyalföldi szervezetének egyik alapítója, az Ideiglenes Intéző Bizottság elnöke.

• A párt kerületi apparátusa munkásokból állt, erős volt. Az ellenforradalom napjaiban se hagytuk el egymást. A november 4-i, a munkás-paraszt forradalmi kormány szolnoki nyilatkozata után másnap — minden különösebb szervezés nélkül, akik éppen ott tartózkodtunk — elhatároztuk és kimondtuk az MSZMP kerületi intéző bizottságának megalakulását. A tennivalókat fölosztottuk egymás között. Igen-csak fiatalok voltunk, átlagéletkorunk 33 év lehetett, és a pártmunkát is másként tanultuk, végeztük, mint ahogyan azt az akkori helyzet követelte. Tanácsért az idősebbekhez, az illegálisban is részt vett, börtönöket megjárt elvtársakhoz fordultunk, Kruzsliák Bélához, Sollner Józsefhez, Práth Lajoshoz, Láng Lászlóhoz.

• Első teendőnk volt, hogy a párt legyen jelen az üzemekben. Angyalföld munkásmozgalmát húsz-huszonöt jelentős üzem határozta meg, ezeket látogattuk, ott is a régtől is-

mert, megbízható elvtársakat. Egyetlen kérdést tettünk fel: „Egyetértés-e a szolnoki nyilatkozattal, kész vagy-e tenni érte?” Aki igennel felelt, megkapta a kék kartonlapot, az MSZMP-párttagság igazolását.

• A tapasztalt forradalmárok megkérdezték: jelen vagyunk-e a kerület közismert munkástelepüléseiben, a „hét ház”, a „tizenhárom ház”, a „majomház” a „tripolisz” lakói között. „Tudjátok-e, hogy fájznak, nincs üveg az ab-

tük a „dekorációt”. Rangsorja ott senkinek sem volt, a munkából és a veszélyből egyaránt jutott mindenkinek. A „plakátháborút” megnyertük.

• Aztán egy idős párttag ránk piritott: „Nappal miért nem a tiétek az utca? Például miért nem járnak a Váci úton, a Lehel úton villamosok?” — kérdezte. Egy Láng-gyári esztergályos és egy hájgyári lakatos vállalkozott, hogy órákon belül megtanulja a villamosvezetést. Fura járat volt! Az

első írásos dokumentuma — tudtuk közölni: csakis korrigált platformot ismerünk el. Kevesen tudják, hogy ebben az üzemben a pártnak két intéző bizottsága működött.

• A legfelelhetlenebb élményt csak az emlékezet őrzi. November végén az angyalföldi kommunis-ták első pártaktívájáról jegyzőkönyv nem készült. Pártszervező aktíváink akkor már kétszázötven-háromszáz helyen dolgoztak, a kerületben az ezret meghaladta azok száma, akik megkapták a kék színű tagsági igazolványukat. Az aktíválásban a tanács-terem zsúfolásig megtelt. Köztünk volt Kádár János is. Csaknem kétórás felszólalásában az ENSZ-beli magyar kérdéssről, a belső helyzetről és Angyalföld felelősségéről beszélt. Itt, ezen az aktíván, mi hallottuk először Kádár elvtárs véleményét az ellenforradalom okainak elemzéséről.

• 1956. december 6-án az V., a VI. és a XIII. kerület kommunistái közös tüntetést szerveztek a Nyugati pályaudvar melletti „Westend-udvaron”. Földes László beszélt, a hallgatóság soraiból büszkén nyújtóztak magasba a nemzetiszínű és a vörös zászlók. A tüntetés végén az Internacionálét énekeltük. Miénk lett az utca nappal is!

Kiss Jánost 1957-ben az MSZMP XIII. kerületi Bizottsága első titkárának választották. 1967-től a Danuvia Központi Szerszám- és Készülékgyár vezérigazgatója.

Polgár Tamás

Miénk az utca

lakon? Szereztek üveget!” S mi Tokodra mentünk, fegyveres kísérettel hoztuk, osztottuk szét a síküveget. A proliházak lakói tudták, hogy az akciót a párt szervezte. A Petneházy utcai kenyérgyárban három párttag volt. Üzenetek: valamiféle munkástanács küldöttei több teherautónyi kenyeret rekviráltak a „forradalmároknak”. Volt már annyi erőnk, hogy kivonultunk, elzártuk a környező utcákat, saját sofőreink ültek a volánhoz... A kenyér jó helyre jutott.

• Éjszakákon miénk volt az utca. Sztrájk sztrájkot követett, a falakat, kerítéseket telepíngálták-ragasztották az ellenforradalmi követelésekkel. Sötétedéskor fogtuk a csirizesvödört, a marokcsetet, a párt feliratait, hevenyészett plakátjait és kicserél-

első kocsiban négy fegyveres katona utazott csak, ők védtek az útvonalat, mert első indulás alkalmával a Róbert Károly körút és a Lehel út sarkán az ellenforradalmárok rálöttek a szerelvényre.

• A pártszervezés belső gondjaiban sem szűkölköd-tünk. Alighogy megalakult a kerületi intéző bizottság, jelentkezett az egyik Váci úti gyár küldöttsége: ők is megalakították a gyári MSZMP-t. S letették az asztalra az írásos programjukat. Zavaros volt, nem egyezett meg az alapállással. Mi a véleményük a szolnoki nyilatkozatról? — kérdeztük. Ők erre nem is gondoltak, de a Kádár-kormány személyi összetételét megváltoztatnák — válaszolták. Feleletünket írásban kérték. Nehéz ügy volt, mert nem volt gépirónk. Három nap múlva — ez az angyalföldi MSZMP